

в. Труд, 10 май 2008 г.

Трябва ли болниците да се приватизират?

Лидия Шулева

Народен представител от БНД

През последните 17 години българите преживяха каква ли не приватизация.

Като се започне от продажби чрез търгове, конкурси, преговори с потенциални купувачи, РМД-та, масова и каква ли не още приватизация. Резултатите също са в широкия спектър от успешна продажба и добро развитие, до пълен провал и затваряне на предприятия. Напоследък усилено се заговори за приватизация на болниците. И много хора си задават въпроса - и в здравеопазването ли трябва да се мине по пътя на пробите и грешките, или може да се намери по-рационално и ефективно решение, особено когато става дума за грижа за хората.

В Народното събрание вече се обсъжда законопроект, който трябва да даде отговор на този сложен въпрос. Има предложение да се продава с изискване за определен период от време да се запази предмета на дейност. От лекарските среди настояват да се намери форма на лекарско-мениджърска приватизация и т.н. Като човек със сериозен опит на консултант, мениджър на приватизирани фирми и министър, отговорящ за приватизацията, си позволявам да предложа за обществено обсъждане един нетрадиционен вариант за приватизация на болничните заведения. Къде според мен е основният проблем? Със Закона за лечебните заведения болниците от публична държавна или общинска собственост се преобразуваха в търговски дружества. Сградите и медицинското оборудване са включени в капитала на новите дружества по балансова стойност без оценка или последваща преоценка. Така на книга болниците излязоха от бюджетната сфера и започнаха да развиват псевдотърговска дейност. От една страна държавата субсидира дейност и загуби, от друга не можеш да реинвестираш или преразпределяш печалби, а няма как да обясниш на хората, че печелиш от осигуровките и данъците, които плащат, и въобще една ситуация която максимално пречи да имаме добро и качествено здравеопазване. Като капак за субсидии по еврофондовете

може да кандидатстват само обекти, които са публична държавна или общинска собственост, а не търговски дружества каквито са болниците. Моето мнение е че продажба на болници - търговски дружества не трябва да се допуска.

Какви са рисковете от такава приватизация?

Опитът показва че вероятността много болници да фалират и да започне разпродажба на сгради и терени в центъра на градовете е много голяма. Освен това реалната оценка на болниците е изключително висока и тези които ще ги купят ще трябва в последствие да избиват тази инвестиция през цената на медицинските услуги – т.е. българските граждани трябва още веднъж да платят построеното с техни пари.. Нека не забравяме и лошия опит от приватизация на някои общински ВиК дружества. Болниците имат характер на публична инфраструктура и е изключително рисково тя да се продава. Могат да продават само определени сгради или терени, които не са необходими за основната дейност на болниците.

Основните болнични сгради трябва отново да се върнат на държавата или общините и да станат публична собственост. Това, което може и трябва да се приватизира е дейността и то по реда на концесиите за дейност върху публична собственост.

В този случай може да участват и със сигурност ще участват и лекарско- мениджърски екипи, които могат да дадат един добър продукт за период от 10 или 15 години.

Какви са плюсовете на това предложение?

Първо - Запазва се обществената собственост на болниците.

Второ – Гарантира се запазването на предмета на дейност.

Изискванията за дейността могат да се определят от текущите потребности на региона, включително да се редуцират спрямо сегашното състояние, както и да се премине към дейност, съответстваща за диспансер или хоспис.

Трето – Концесионерът получава възможност да извършва реална и ефективна експлоатация на здравното заведение, да инвестира и да предоставя добра медицинска грижа за пациентите.

Четвърто – Като публична собственост болниците могат да кандидатстват за средства по еврофондовете за модернизация и реконструкция на изключително остарялата материална база.

Пето - Ако концесионерът не спазва условията по договора, гражданите имат гаранция за прекратяване, нещо което при приватизационен

договор е невъзможно или поне не се е случвало, въпреки драстични нарушения на договорите.

И накрая още нещо. Живеем в изключително динамично време.

Емиграцията, намаляването и застаряването на населението в някои региони много често е причина да закриване на детски градини, училища, а сега се говори и за излишни болници. Нека не забравяме обаче, че икономиката се развива и някои населени места увеличават населението си – погленете новото строителство на жилища по тези места. От друга страна има връщане на емигранти и сериозни заявки за внос на работна ръка от други държави. Затова не бива набързо и с лека ръка да решаваме и въпроса с болниците, както с детските градини – продадохме ги защото нямаше деца, а сега се чудим как да решим проблема с недостига им.

Нека подходим към приватизацията на болниците с повече внимание и грижа като потърсим начин да съчетаем частната инициатива, ефективното управление и качествено здравеопазване с гарантиране интересите на гражданите в един по-дългосрочен период от време.